

FENYVESI OTTÓ

Halott vajdaságiakat olvasva

KOMÁROMI JÓZSEF SÁNDOR

✠

Csak ült és nézett.
Már mindent elfelejtett, ami számított.
Elfelejtette az arcokat, a neveket,
a határidőket, a pénzt, a városok nevét,
a háborúk okait, a számokat, a betűket.
Összefüggéseket már nem keresett.
Fejében sok ezer gondolat kavargott.
Némán lomtalanított.
Váratlanul mondott egy-egy mondatot.
A mézes tea ízéről. Az anya tekintetéről.
A bicikli olajos láncáról.
Egy férfi érdes hangja.
Kék szemek, egy nagy kapaorr.
A faragott bútor lakkozott fénye.
A stafírungról rikító fehérsége, üdesége.
A Szent Száva utcai cukrász habos süteménye.
Két sárgája egyetlen tojásban.
A gyerekek hangos kacaja.
Beszűrődő lódobogás, csattogó patkók.
A pétervárad-i pravoszláv templom harangja.
A vasárnapi ebédnél a kanál koccanása.

✠

Lábnymok a felmosott konyhaköveken.
Egy rövid szerelem. Tánc a bálban.
A legszebb leány a faluban.
Egy disznótor utáni séta a havas Óbecsén.
Szenet hordó kubikos a ház tornácán.
Az asztal alá szegezett kolbász.
Melyet a háborúban. Kérlek szépen, egy

*nő sikolya, az orosz katona sáros csizmája.
Egy sebhely a vállán. Gyorsan őszülő halánték.
A leggyakrabban használt kifejezések.
Több kérdés – egy-két elfogadható válasz.*

✠

*Vonathüty a hídon.
Valamit visz a háborgó víz sodra,
valamit végérvényesen a Vaskapu felé.
Ének, himnusz, átok a Duna felett.
Olykor felpuffadt hullák a vízben.
Kóbor, hazátlan szellemek.
Zilahy Újvidékre érkezett.
Kaliforniából a Putnik szállóba.
Azt beszélnek, volt egy rezsója.
Komáromival teázgattak és
hagymát is ettek szalonnával.
Zilahy néhanapján kiment Horgosra,
a szerb-magyar határra, a vasfüggönyt
kémlelte, nézte mind a vonuló hadakat,
szemlélte a nagy vörös csillagokat,
és falusi budít akart, ahol csutkát használtak.*

✠

*A halott kismacska vére a lapáton.
Nappfény a szódásüvegen.
Csak ült és nézett.
Soha nem gondolt öngyilkosságra.
Egy bácskai emberöltő.
Szicíliai megnyitás.
„Az élet elmúlt, Tivadar, tetszel érteni.”
Ez egy susztermatt.*

KOMÁROMI JÓZSEF SÁNDOR (1911–1985) író. Óbecsén született, Becskereken érettségizett, Belgrádban volt bölcsészhallgató. Folyóirat és hetilap kiadásával próbálkozott. A harmincas évek végén eladta családjának óbecsei bőrkereskedését és Budapestre költözött, ahol irodalmi vállalkozásba fogott, előbb az Erdélyi Helikonhoz társult, majd Móricz Zsigmond Kelet Népehez, végül Zilahy Lajos Híd című képes hetilapjához került. 1945 után visszatért Jugoszláviába, egy kereskedelmi cégnél dolgozott, majd az újvidéki Magyar Szó napilap hirdetési osztályának vezetője is volt. Évtizedekig szabadfoglalkozású íróként élt.